

СПРАВА «ДАВИДЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF DAVYDENKO v. UKRAINE)

(заява № 45903/16)

Стислий виклад рішення від 30 березня 2023 року

Майно заявників було знищено під час пожежі, яка, за їх твердженнями, виникла внаслідок підпалу робітниками, які проводили будівельні роботи у їхньому дачному будинку. У квітні 2009 року за результатами експертного висновку щодо виникнення пожежі внаслідок підпалу було порушено кримінальне провадження. За одинадцять з половиною років розслідуваний злочин було декілька разів перекваліфіковано; проведено додаткову експертизу та один із підозрюваних помер. У зв'язку з незадовільним здійсненням розслідування кримінальне провадження було передано до іншого органу досудового розслідування. Кримінальне провадження щонайменше п'ять разів було закрито органом досудового розслідування і знов відновлено за рішеннями національних судів. Станом на жовтень 2020 року розслідування все ще тривало. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на невиконання державними органами своїх позитивних зобов'язань у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування у справі про підпал їхнього майна. Також заявники висунули цю скаргу за пунктом 1 статті 6 і статтею 13 Конвенції. Європейський суд вирішив розглянути скаргу заявників за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції. Розглянувши скаргу заявників, Європейський суд зауважив, що заявники не могли подати цивільний позов у межах кримінального провадження, оскільки згідно з національним законодавством такий позов міг бути поданий лише після встановлення особи підозрюваного чи обвинуваченого. Європейський суд зазначив, що національні суди неодноразово визнавали дії, здійснені в межах розслідування, недостатніми, а постанови про закриття кримінального провадження – необґрунтованими та передчасними. Прокуратура також вважала, що для просування розслідування необхідно було здійснити додаткові дії, які національні органи влади, не наводячи жодних причин, не здійснили. Все це і затягнуло процес розслідування, що унеможливило для заявників подання позовів про відшкодування шкоди. З огляду на поєднання цих обставин Європейський суд вказав, що цивільне провадження не мало б шансів на успіх, і що це було прямим наслідком грубих та серйозних недоліків, які характеризували проведення розслідування. Європейський суд дійшов висновку, що держава не виконала своїх позитивних зобов'язань у зв'язку з майном заявників, та констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;
3. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам спільно такі суми, які мають бути конвертовані у валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (i) 3 000 (три тисячі) євро в якості відшкодування моральної шкоди; (ii) 700 (сімсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам, в якості компенсації судових та інших витрат; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
4. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».